

Nepriklausoma Lietuva

LITHUANIAN INDEPENDENCE • INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 45 (2123)

1974 m. LAPKRICIO - NOVEMBER 13 d.

CANADA - MONTREAL - (Established 1941).

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Jean Drapeau

MONTREALIO Miesto BURMISTRO RINKIMAI

Montrealio burmistru šią savaitę, nors daugelio gerbiama, kritikuojamas, apkalbamas, -išrinktas Drapeau. Tas pat, kuris, kaip ir jis pats tvirtina, iženklino Montrealį, virš 2,5 ml. gyventojų miestą, žemėlapiu, kaip tarptautinės svarbos didmiesį.

Paskutiniame ypač jo valdymo periode vis daugiau ir vis organizuočiau spaudoje, radijo ir šiaip sau pokalbiuose, pasigirdavo augantis nepasitenkinimas jo dėmesiu didiesiems, daug kainuojantiems projektams. Nepakankamu dėmesiu eilinio gyventojų gyvybiniams reikalingams: pigesnių butų, transporto, vis prastėjančių gatvių valymu, nepakankamu rūpesčiu parkų steigimu mažiau pasiturinčiųjų arba etninų grupių rajonuose, istorinių pastatų apsaugojimu ir pan.

Vienas iš svarbiausių taččiau priekaištų - Drapeau diktatoriškas elgesys. Jis vengęs afsakymų į žurnalistų klausimus, nedavęs jiems pasikalbėjimų radijo ar televizijoje. Opozicijos nebuvimas nėra sveikas reiškinys.

Ši kartą Drapeau laimėjo beveik 90%, o 55%, prieš Jacques Couture.

DRAPEAU KOMENTUOJA

Naujai perrinktas Montrealio miesto burmistras komentavo:

"Tūkstantį kartų geriau pralaimėti, kai balsuoja 90%, negu laimėti, renkamu 140.000 žmonių.

...Kritikuoja teisėjus už blogą sprendimą, kritikuoja autoritetus, kritikuoja dvasiškumą, visas pasaulis kritikuojamas - bet balsuoti neina. Kritikuojamas autoritetas,

bet jo darbuose nedalyvaujama. Iš esmės - tai liurbiškumas".

NO, NO - SVEIKATOS MINISTERIS

Ministeris Pirmininkas Trudeau viešai papelkė Sveikatos Ministerį Marc Lalond už naudojimą Seagrams privataus lėktuvo oficialiam vizitui Izraelin.

Parlamento opozicijos nariai atkreipė dėmesį į toki ministerio gestą ypač, kad jis sutiko priimti LeDain pasiūlymus dėl allarmuojančio alkoholio pernaudojimo krašte: susidaro frontas - interesų konfliktas.

Ministeris Pirmininkas priminė, kad ateityje nebūtų jokių išimčių dėl ministerių susisiekimo priemonių vykstant oficialiems vizitams.

POPULIARĖJA LIETUVIAI?

The New York Times spalio 26 d. idėjo ilgą straipsnį, aprašantį dailės meną ir lietuvių tautos autentiškumo išlaikymo pastangas dabartinėje Lietuvoje. Įdėta nuotrauka skulptoriaus Vlodo Vildžiūno paminklo, sukurto minint 650 m. Vilniaus sukaktį. Straipsnis/ jo ištraukų dėsimė vėliau/, išsamus, tik keistai atrodo pirmoje eilutėje "Vilna, U.S.S.R." Kodėl gi, jei korespondentas, kaip atrodo rimtai tam straipsniui ruošėsi, nebuvo įspėtas, kad miestas vadina-si VILNIUS? Neperšieniausiai Time magazine buvo paminėtas šis miestas dar kitu - Wilno - vardu.

Praktiška ir efektinga būtų tokiems pasaulinio mąsto laikraščiams bei žurnalams nuslūsti po mūsų Enciklopedijos egzempliorių ir jiems padovanoti, kad turėtų autentišką šaltinį ne tik faktų, bet ir vardu patikrinimui.

BENDRUOMENYBĖS

LAPKRITIS - SIMO KUDIRKOS MĖNUO

Mieli Lietuviai,

Lapkričio mėn. 5 d. yra didelio džiaugsmo ir moralinio teisingumo laimėjimo diena viso pasaulio lietuviams.

Šią dieną visų lietuvių pastangomis po beveik ketverių metų nepavargstančio ir užsispyrusio kovojimo - Simas Kudirkas ir jo šeima atgavo laisvę ir atsikrėdo į Ameriką. Jis yra simbolis visų lietuvių laisvės troškimo.

Tegul jo pavyzdys dar stipriau sujungia visus lietuvius VIENINGAI LIETUVOS LAISVINIMO KOVAI.

Sveikiname Simą Kudirką ir jo šeimą Amerikoje ir kartu džiaugiamės jų laisve.

Amerikos Lietuvių Taryba skelbia lapkričio mėnesį Simo Kudirkos mėnesiu ir prašo visų lietuvių nepalstamos pagalbos mūsų didžiausio tikslo - Lietuvos laisvės - greitesniam atsiekimui.

Jūsų
Dr. Kazys Bobelis
Amerikos Lietuvių Tarybos Pirmininkas

Pažymėtina, kad dr. K. Bobelis, belaukiant S. Kudirkos atvykimo į JAV, keletą dienų buvo pasitraukęs nuo savo profesinių pareigų, visą laiką pašvęsdamas santykiams palaikyti su Washington'o įstaigomis. Jo patiektomis informacijomis pasinaudodama, amerikiečių didžioji spauda plačiai aprašė šį įvykį. Radijo stotys skelbė ilgus pasikalbėjimus su dr. K. Bobeliu.

Valstybės Departamento Europos skyriaus direktoriaus p. Armitage nurodymu Amerikos Lietuvių Taryba yra čekiu sumokėjusi 2484 dol. S. Kudirkos, jo motinos, žmonos ir vaikų lėktuvo kelionei iš Maskvos į Chicago. Lėktuvo bilietai buvo per-

siųsti JAV ambasada Maskvoje, kuri ji ištėkė Kudirkos šeimai kelionei.

Susidariusioms specialioms išlaidoms buvo pasiūsta dar 500 dol., pagal Valstybės Departamento pranešimą.

Į Chicago atvykstančio Simo Kudirkos sutikimą visuomenė prašoma gausiai dalyvauti ir jam pasirošti.

LIETUVIŲ KALBOS STUDIJOMS FONDAS

Lietuviškoji programa Kento valst. universitete gerai progresuoja. Lietuvių kalba mokoma šiais metais ir bus mokoma ateityje. Liet. Kolekcija, siekianti jau apie 7000 tomų, auga kasdien. Pastaruoju metu atsiuntė: J. Drasutis iš Pittsburgh, Pa., - keturias dešes periodinių leidinių; J. Botyrius iš Brooklyn, N. Y. - dvi dėžes knygų ir periodikos; Jonas Pranas Palukaitis iš Lakewood, Ohio - 10 dėžių periodikos; Liudas Dovydenas iš Sranon, Pa., - dvi autografuotas knygas; Adomas Kantautas iš Alberta, Kanada - retų periodinių leidinių ir Žibuntas Mikšys iš Paryžiaus - periodikos.

Lietuvių Stipendijos Fondas gavo stiprią pradžią: vienas lietuvis, kuris prašė jo pavardės neskelbti, pažadėjo 5000 dol. Kiti aukojo: dr. A. Razma - 25 dol., dr. A. Kliemas - 10 dol., dr. V. Stančius - 100 dol., Algirdas Rukšėnas - 100 dol., dr. John Cadzow - 100 dol., J. P. ir B. Palukaičiai - 100 dol.: viso jau gauta 5.435 dolerių. Šiuo metu organizuojamas lietuvių komitetas surengiamiems pinigams kontroliuoti; jo sąstatas bus netrukus paskelbtas.

Lietuvių kalbos kursas ir Liet. Kolekcija jau įrodė savo naudingumą; nuo 1972 metų Kento valst. universitete užbaigta viena daktaro disertacija ir trys darbai magistro

PIRMOJI DIENA AMERIKOJ - LAISVAS SIMAS KUDIRKA SU GLOBĖJU DR. ROLAND PEAGLE, Locust, N.J. Su JUO KARTU ATVYKĘ MOTINA, ŽMONA IR VAIKAI.

Iš Chicago Sun-Times, lapkričio 7 d.

laipsniui Lietuvą ir lietuvius liečiančiomis temomis. Disertacija pavadinta: The Lithuanian Question in the Third Duma; darbai magistro laipsniui; Augustinas Idzėlis, Industrialization of Lithuania S. S. R.: a Case Study in Soviet Industrial Location Theory; Theodore W. Jenkins, kurio motina lietuvė - The Grand Duchy of Lithuania: A Bibliography of Primary Historical Sources; Daina Kojelytė - Works in English Dealing with Lithuanian-Americans.

Toks kiekis per neplius trejus metus lietuviškomis temomis paruoštų darbų rodo, kiek galima padaryti, ir skatina surinkti 50,000 dol., kurių palūkanos bus naudojamos pastoviai finansuoti lietuvių kilmės studentų, apsilimančių rašyti disertaciją apie Lietuvą ar lietuvius. Stipendija bus pradėdama skirti, kai bus surinkta 20,000 dol., tik, žinoma, bus žymiai mažesnė.

Prašome remti mūsų darbą. Kiekvieną, kad ir mažą, auką siųskite:

The Lithuanian Fellowship Fund
Kent State Foundation
Kent, Ohio 44242

Dr. John Cadzow

NAUJOJI KLB KRAŠTO VALDYBA

Naujai išrinktoji Kanados LB Krašto Valdyba pirmąją savo posėdyje, įvykusiam 1974 m. lapkričio mėn. 8 d., Pristikimo parapijos patalpose Toronte, pareigomis pasiskirstė šitaip: pirmininkas - Jonas R. Simanavičius,

vicepirmininkas baltų reikalam - kun. Algimantas Žilinskas.

vicepirmininkė kanadiečių tarpe - Irena Metkejohn, sekretorius lietuvių kalba - kun. Jonas Staškus, išdėtininkas - Juozas Valčiulėnas,

visuomeniniams reikalam - Gediminas Kurpis, Kultūros komisijos pirmininkė - Elena Kudabienė, Švietimo komisijos pirmininkė - Silvija Martinkutė, Jaunimo sekcijos pirmininkas - Almis Kuolas, Šalpos komisijos pirmininkas - Vincas Sakas.

Naujosios valdybos adresas: 1011 College str. Toronto 4, Ont.

Revizijos komisija: J. Mikšys, J. Krištolaitis, L. Verbickaitė.

Garbės teismas: A. Gražys, A. Lapinas, J. Adomaitis, R. Išganaitis, V. Pavlanis.

• Inž. Leopoldas Balsys lapkričio aštuntą dieną žurnalistų s-gos Toronto skyriaus susirinkime, anglų kalba skaitė paskaitą apie tariamą lietuviškų SS legiono dalinių egzistavimą vokiečių okupacijos laikais.

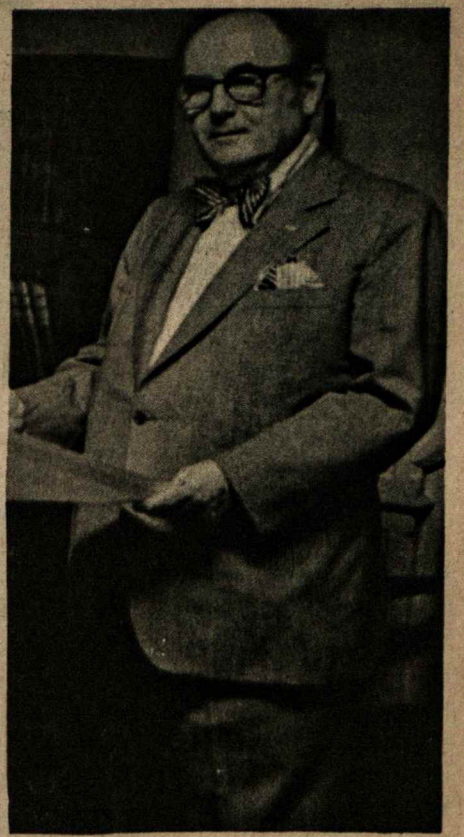
Ši tema yra skirta Toronto universiteto prof. Eysers padarytiems lietuvių tautai užmetimams atremti.

DĖMESIO!

NL naujoji valdyba nutarė siuninėti laikraštį tik už \$5.00 pirmuosius po užsisakymo metus naujiems skaitytojams. Skaitytojai, kurie atkarpą 8 psl., kviečiami pasinaudoti.

Lietuviai dalyvauja Baltų Teatro Projekto konferencijoje Southern Illinois universitete, Carbondale. Iš kairės: Algirdas Landsbergis iš Fairleigh Dickinson universiteto; Eglė Juodvalkytė iš Southern Illinois universiteto ir Rimvydas Šibajoris iš Ohio State universiteto.

SLA prezidentas P. Dargis.

"Ziexxe h f x e h x x i x e n e..."

Juozas Benius

Sluntė mane motinėle

I Dunojų vandenėlo...

/Liaudies atminties išlieka/

(Tėsinys iš praeito nr.)

Voklečių kalbininkai, norėdami įrodyti v y č i ū - g u - d ū /vizigotų/ vokiškumą, įprastu įlėms kruopštumu persiėjo visą ispanų kalbą, terado joje vos keliasdešimt neva "germanų" žodžių /kur net ir pačio "germanus" žodžio reikšmė visai ką kita reiškia, būtent, k a i m y - n a s /, kurlais jie nepaprastai didžiuojasi, kaip jų itakos Ispanijoje įrodymu. Tačiau visa bėda, kad jų paduotų pavyzdžių dauguma pasirodo esant baltų kilmės: d a g a /trumpas kardas/ iš idiegti; heraldo /herbų žinovas/ iš gėrb-valdžio; b a n d a iš mūsų bandos, be jokių pakeltimų; b a n d e r a iš bandorės, bandos varos ženklas.

Tačiau, yra dar vienas argumentas, kuris užmuša vietos visas voklečių ir jų simpatikų/pastangas pasisavinti mūsų v y č i ū - g u - d ū s, kaip germanų "vizigotus". Kai kalavijuočiai išlipo ir įsitvirtino R y g o j e, jie užkrėtė visą šalį savo pavardėmis ir vietovardžiais. Panašiai po šio karo padarė lenkai, užėmę Sileziją, kur per kelis metus sulenkino miestus ir upes. Rusai panašiai elgėsi Rytinės Prūsijos /Karaliaučiaus/ srityje. USA, Wisconsin, North Dakotaje voklečių ir skandinavų pavardės ir vietovardžiai neatremiamai liudija ateivių tautų kilmę.

O kurgi vokiškos pavardės, vokiški vietovardžiai Prancūzijoje ar Ispanijoje? J u n e r a ! ! . Atvirksčiai, mūsų kylanči žvaigždė kalbininkė J. Statkutė de Rosales, remdamasi ispanų žinomiausiais autoritetais kaip M E - N E D E Z P I D A L, ruošia didelės svarbos baltų ir ispanų kalbų sisteminę palyginimą, kuriame išskyla ne tik tuksantais mūsų atneštų vardų bei vietovardžių, apyvokos žodžių ir bendros gramatikos lyčių, bet galima netgi susekti mūsų atskirų genčių t a m e s, ypatingai džiukų, kuri labai būdinga, nes niekur kitur Europoje derandama, nebent Džukijoje. /Taigi, dainuokite džiukeliai, kapsai ir zanavykai!./

Šios šviesios kalbininkės tyrimėtojos žygis prilijsta

RADVILOS NAŠLAITĖLIO kėlonėms po visą Europą, beleškant mūsų praeities, ir karaliaus Z. VAZOS siūstai Madridan ambasadai, kad suleškosius Baltų karalių dinastijos dokumentus. Panašias kėlones po Europą, Aziją, Egiptą ir kitur atlikinėjo pereltame šimtmetyje I. ŽIOGELIS /ž. NL nr 4/73/p.6/, kuris nesutinka su voklečių tyrinėtojų, bandančių germanų kalbų grupę priskirti net egiptiečių kalbą. Nurodo, kad tai aiškūs germanizacijos tikslai. Egipto šaltiniuose jis aptiko minint gotus, kurių antikiniais laikais buvę vienas milijonas, ir manė kad tai neabejotinai lietuviai.

Kas gi iš tikrųjų buvo tie "gotai", kurių vokiškumą įrodyti voklečiai net turi jų bibliją, vyskupo ULFILOS "gotų" kalba išverstą ir mokslo pasaulyje žinomą "Codex Argenteus" vardu. Pažūrėkime, kaip toji Ulfilos kalba atrodo? Čia paduosime žiupsnelį pavyzdžių, surinktų mūsų kalbininko Č. Gedgaudo /ž. Mūsų Praeities Beleškant, p. 66-67/, su skirstydami juos trimis grupėmis pagal jų kilmę:

I/ A n d s a k a n a l t a i k s - atsakymo taikins, ženklas; g a m a n a n - gaminti; k a t i l e - katilas, kaltinimo indas; a l e v e - alyva; l e t a n - leisti; r o s h a - krosna; b a n d j a - banda; j u s - jus; l e i n s i n s i - tra - senūnas; v a l l a - valio, gerai; s k u l a - skola; d a i l - dalis; v a u r d - vardas; ž o d i s - lais - liuosas; n a s i a n - tarnauti /nešioti/; m u l d a - miltai; s k o h s l a - skausla, slogutis, pūta dvastis.

II/ B i d a g v a - bledak; u r u n s - rano; l a i k a n - likovat; l i d d j a - lėdėti; p l i n s j a n - pliasat; m a b e i - mogti; s a d - syti; v o p j a n - vopiti; s a l i a n - gyventi/selo, poselenije/.

III/ F u l l - pilnas; f a d s - vadas; v a l d u f a i - valdūnė, valstybė; m a g a t h - mergaitė; m e n a t - maistis, mėnuo; f r i j o n d s - prietelius; g a s t a l d a - Goštautas; m i s s a l e i k s - mašalygus, klaidingas / angl. mislika /;

h e i r d e i s - gaurėdis, ganytojas.

Matome, jog pirmos grupės žodžiai nedaug teatitole nuo mūsų kalbos. Antroje yra slavų skoliniai. Trečioje turime lietuvėpikus žodžius, sudarytus "Lautverschiebung" - gryną voklečių kalbinės apraiškos. Visos trys grupės sudaro apie 3/4 Ulfilos žodyno /virš 2.000 žodžių jo biblijoje/. Likusieji 700 turi neabejotinai vokiškas šaknis.

Tokiais mokslinės analizės duomenimis esame priversti pripažinti, jog toji tariama voklečių prokalbė yra ne senoviška ir ne savita vokiškoms, o pasibaisėtina b a l t ū, s l a v ū bei g e r m a n ū /švabų/kalbų M I Š - R A I N Ė, morfologiniu atžvilgiu labai panaši į latvišką, kurioje knibždėte knibžda svetimybės.

Istorija gi visai tiksliai mums paaiškina, kaip toji Ulfilos kalba atsirado. Jįnai priklausė mažai grupei /gal tautetei/, gyvenusiai trijų tautų teritorijose susidūrimo: J O T V I N G ū /vyčių-gudų/, S L A V ū /ostro-gotų/ ir Š V A B ū. Toji tautelė /grupė/ taip ir vadinosi save "mažaisiais gotais", ir nieko bendro su tikraisiais gudais /ne šiandieniniais/ neturi. Tą faktą voklečių kalbininkai ne tik nutyli, bet bando tą ž a r g o ną primesti ostro-gotams, vyčiams -gotams, vyčiams-gudams, vanduiams, varliams, varlingams -kam tik pakluvo, be jokių įrodymų, vien tik prisidengdami bendru "gotų" /kal, ir "germanų" /vardu.

/Šioje vietoje autorius nori sustoti ir susimąstyti, nes vienam mūsų intelektualui buvo pastatytas klausimas, "Kodėl romėnai, savo galybės viršūnėje, nėjo tolyn į šiaurę? Atsakymas - kad ten nieko gero nebuvo, vien tik tyrai /!/. Idomu, kokioj mokykloj jis buvo auklėtas, kaip ir daugelis kitų, kurie susižavėję svetimybėmis, ypač "akcentu", prarado patys save..."

Bendroje išvadoje galime rami sažine palikti tariamąją "gotų" kalbą tiems, kuriems ji priklauso - sušvabėjusiems mažiesiems gotams.

1974 m. liepos mėn. 1 d. 10 val. ryto Statler-Hilton viešbutyje Bostone prasidėjo 58-tasis SLA seimas.

Seimą atidarė rengimo komiteto pirmininkas A. Chaplikas ir pakvietė J. Andriulionytę, J. Mileriutę, O. Biežienę, pianą akompanuojant Jenuškevičienę, sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnus. Po to pasakė sveikinimo kalbą ir pristatė J. Marci-

paramos jokia teisė į laisvą tautą nebūtų įstengusi nepriklausomybės atkurti.

Prisimename kai tiems entuziastams savanoriams per lietuvėpikus kalmus žygiuojant, nekartą ant tvoros parymęs senelis, savo metu caro kariuomenėje tarnavęs, lingvodamas savo žilą galvą juos palydėdavo neviltingais žodžiais: "Dievuli brangus, ką tie vaikaliai, su surudijusiomis bardankomis... prieš tokią didžiosios Rusijos galybę... Savanorius vedė ryžtas ir tėvynės meilę. Nuo Gardino ligi Baltijos jūros, nuo Dauguvos ligi Vokietijos pasienio savanoriai savo kraują apšlakstė Lietuvos žemę, jie savo žaizdomis ir gyvybių aukomis įgailino tėvynę iš karo griuvėsių prisikelti ir atsikurti. Jų pralieto kraujo, nuovargių, kančių ir pasiaukojimo dėka, atsikursi tėvynė per 22-jus metus visose gyvenimo srityse galėjo taip gražiai pasireikšti. Skaudu, nes prieš 34-rius metus nuožmus priešais, iš pasalių milžiniška armija įsiveržė mūsų tėvynėn, pavergė ją ir kaip geležimi sukaustę ligi šiol tebelauko nelaisvėje; kankina, žudo ir mūsų tautą naikina."

Lietuviai mylėjo ir gerbė savo karus-laisvės kovotojus. Reikėdami jiems padėkai bei pagarbą, laisvos tėvynės miestuose ir miesteliuose buvo pristatę didingų ir prasmingų paminklų. Visus paminklus okupantas nūgriovė, sutrypė, su žeme sulygino, išniekino. Jų vietoje pristatė paminklų mūsų tautos žudikams, visokiems niekšams, žiaurumu pasižymėjusiems naikinant mūsų tautiečius. Įvairiais būdais varžomos, persekiojamos, kankinamos ir niekinamos mūsų tautos skausmo balsas, nors ir kažin kaip slopinamas, prisiveržia per geležinę uždangą ir dažnai pasiekia mus. Kūrėjai-savanoriai ir kitų geriausių Lietuvos vaikų okupanto žiauriausiu būdu tėvynėje nužudytų kapų lankyti bei juos pagerbti ten okup. Lietuvoje jokia proga ir niekam neleidiama; už tai grėsia griežta kalėjimo bausmė arba ištėmimas į vergų darbo stovyklas Sibiran. Tad ir ši minėjimą švenčiame tik ligi pusės stiebo pakeltomis ir juodu gedulo kaspiu perrištomis vėliavomis.

nauskaite, kuri seimą pasveikino Bostono majoro White vardu.

J. Marcinauskaitė užsirekomendavo kaip gera kalbėtoja, už tai Bostono miesto majoras, kur jis pats negali dalyvauti tautinių grupių suvažiavimuose, yra pasirinkęs, lietuvaite perduoti sveikinimus. Bostono miesto majoras savo sveikinime atidavė didelį kreditą lietuviams už darbštumą, tvarkingumą ir pri pažino lietuvius esant aukštos kultūros. Bostono miesto majoras sąryšyje su SLA seimu, vykstančiu Bostone, paskelbė Lietuvos dieną ir įteikė SLA prezidentui P. Dargiui Simbolinę dovaną - miesto raktą su įrašais lietuviškai ir angliškai: "Sveikinu Susivienijimą Lietuvių Ameri-

Kaip augalas be saulės šilumos, šviesos ir drėgmės bei oro augti ir bręsti negali, taip tauta be laisvės ir kankinama, nei daugintis, nei plėstis, nei kultūreiti, nei laiminga būti negali. Tik dėl to ir mūsų tautos prieauglis okupuotoje tėvynėje pastaruoju metu yra žymiai sumažėjęs. Tai įvairiopa būdu vykdomo genocido išdava. Dėl laisvės žmonija amžiais kovai, yra sudėjusi ir tebededa daugiausia kraujo ir gyvybių aukų. Ryžtingai, jokių aukų nesigailėdama kovoja ir mūsų tauta.

Idealistai ir entuziastai kūrėjai-savanoriai lenktyniuodami veržėsi frontan jaunos skalsčios sielos vedni ir kovų laukuose, stačiai stebuklus darė. Nuoširdžiai vertinant didžius jų žygius ir aukas, turėtume juos, kūrėjus-savanorius, ne tik gerbti, bet ir atleisti iš jų stiprybės sėmės, ypač jaunajai kartai, kuriai gyvenant teks taja atleisti rūpintis.

Be pamintųjų, daugivalių kančių abiejų okupacijų metais iškentėję (kalinti, kankinti, šaudyti ir tremti) be to, sunkios amžiaus naštos slėgiu, mūsų karžygiai savanoriai (kareiviai ir visų laipsnių karininkai) fiziniai daugumoje jaususena atrodė. Dažnai už tat skaitome spaudoje dėl jų mirties giminėm užuojautas ar jų atsiminimų pagerbti - nekrologus. Dvasioje, tačiau, jie atrodo išsilaukę nepalūžę ir, pragai pasitalkius, mielai traukia kadaise dalnuotas žygio daineles bei mini ir didžiuojasi frontuose atliktais žygdarbiais. Daug jų už nuopelnus dekoruota Vyčio kryžiaus ordinu ir medaliais. Savanorius čia sąmoningai pabrėžiu todėl, kad jie mūsų kariuomenės yra pagrindas. Jie pirmieji 1918 m. Vilniuje stoji prieš grasinamos ir puldinėjamos Lietuvos Tarybos apsaugon. Jie pirmieji po šimtmėčių nelaisvės 1918 m. spalio mėnesį, Vilniuje sugiedojo mūsų tautos himną.

(b. d.)

koje 58-tą seimą Bostone".

Seimo rengimo k-to pirmininkas A. Chaplikas, atlikęs įžanginius darbus, pakvietė 58 seimą vesti SLA prezidentą Povilą Dargį. SLA prezidentas seimui pirmininkauti pradėjo 10:35, o jo seimo atidarymo proga pasakyta kalba tęsėsi tik 10 minučių, bet per tą laiką buvo pasakyta daug svarbių Susivienijimą ir pavergtą Lietuvą liečiančių minčių. SLA prezidentas baigęs kalbą pakvietė naują Susivienijimo sekretorę G. Meiliūnienę atleisti seimo dalyvių vardošaukį. Be to, P. Dargis supažindino seimo delegatus su naujai išrinkta SLA centro sekretore G. Meiliūnienė. Seimą atidarius dalyvavo 97 teisėti delegatai, o vėliau dar jų padaugėjo iki 101.

Dr. Jono Šliupo pagerbimas

SLA 58 seimo pirmą dieną buvo pagerbtas Susivienijimo kūrėjas, aušrininkas, SLA garbės narys Dr. J. Šliupas. Į Dr. J. Šliupo pagerbimą buvo įtraukti jaunosios kartos poetė Eglė Juodvalkytė ir Alena Vileišytė-Devenienė. E. Juodvalkytė padėkavo Šliupo garbei pritaikintų kūrinų, o A. Devenienė pasakė valandą trukusią kalbą. Be abejo, kaip prelegentė išsitarė, apie Dr. J. Šliupo veiklą neužtenka valandų: jam apibūdinti reikia dienų. Prelegentė, trumpais bruožais apsakė kokį svarbų darbą atliko Dr. J. Šliupas iš leisdamas Aušrą; kokį svarbų darbą atliko atvykęs į Ameriką, skelbdamas mintį, kad visi lietuviai, be pažiūrų ar įsitikinimų susivienyti ir ginti savo teises kolektyviai. Jo mintis persiėmė ir daugiau pasekėjų ir toms minims populiarėjant įsisteigė Susivienijimas.

Prieš įsteigiant Susivienijimui per registraciją Amerikoje užsirašydavo per 50,000 lietuvių, o įsisteigus Susivienijimui ir Šliupui atkvietus iš Lietuvos patriotų lietuvių kunigų, Bielskij, Burbą, Miliuką ir kitus, įvyko drastiškas atgimimas ir per sekančią surašymą 250,000 pasisakė lietuvių kilmės. Šliupas mirė, bet jo idėjos gyvos. Šliupas, kada Lietuva buvo Rusijos carų okupuota, skelbė žodžiu ir raštu mintį, kad nepriklausomybės niekas nedalina, kad nepriklausomybė yra stipri tik tada, kai jos iškovojoje tauta dalyvauja.

Prelegentė pareiškė ir tokį atsitikimą: Palangoje nepriklausomos Lietuvos laikais burmistru buvo Dr. J. Šliupas. Rusams okupavus Lietuvą komunistai su raudonomis komunistinėmis vėliavomis susirinko į vadinamą raudonąją aikštę, ir žinodami Šliupą esantį laisvą pakvietė kalbėti. Šliupas atvykęs ir apsidairęs pastebėjo, kad tik raudonos vėliavos, o nėra lietuviškos, pareiškė: "Ne, šiai vėliavai aš netarnausiu" ir sugrįžo namo. Šiuos žodžius prelegentei pasakius, salėje įvyko audringi plojimai. Čia tik dalis prelegentės minčių. Būtų gerai kad Alenos Devenienės kalbos tekstą paskelbtų ištisai nors dienraščiai. Kaip teko patirti iš prelegentės, ne viską pasakiusi dėl laiko stokos ką buvi susižmėjusi, bet dalis minčių buvo pasakyta, ko nebuvo pasižmėjusi.

Bus daugiau.

J. BUTEIKA

UŽMIRŠTI AR ĮAMŽINTI ?

Didžiais žygiais ir didžiais darbais, tautos rasos savo istoriją - Antanas Smetona.

(Lopkričio 23-sios proga)

Lapkričio 23-čią minime nepriklausomos Lietuvos kariuomenės atkūrimo sukaktį. Atkūrimo, nes istorijos būvyje, Mindaugo suvienyta Lietuva turėjo galingą kariuomenę, kuri kartu su Lietuvos (ir Lenkijos) trečiuoju padalinimu, 1795 metais išformuota. Lietuvos respublikos prezidentas Antanas Smetona yra pasakęs, jog nedaug tereiškia tautos teisė, jeigu ji neparemta tautos kalaviju. Dabar, jau 56-ji kartą Lietuvos atkūrimą minint, kaip Fata Morgana valdenasi mums sėrmėgėti, klumpėti, išvargę, iš suplėšytų marškinų rankovių ar padalų pasidarytais raiščiais, kraujuojančias žaizdas apvėsusius, žvallių, senomis bardankomis ir medžiokliniais šautuvais ginkluotų jaunuolių būriai - "aukuso pageltusiais tėviškės plotais, sidabro sniegėm girgždant po kojų, galvingo.

vėjo būčiuojami, bežygiuoją jieškoti audrų, pavojų"... Daug jų peršautų, subadytų, sukapotų mirė laukuose ir tik balti beržo kryželiai ženklino jų kapus... Tai prisimenant, skausmo, o kartu ir džiaugsmo jausmai grūmiasi mūsų širdyse. Skaudu svetimybėje susikaupus kukliai juos prisiminti. Džiugu, nes anuo metu - 1918-1919 metais - kai tik patys savo jėgomis pasikliaut galėjome, jokios pagalbos iš niekur net tikėtis negalėjome, tik blykstelėjęs laisvės spindulėlis buvo bežadas užgėsti (buvo bepradedas temti) - tie jaunuoliai, garbingos mūsų kariuomenės užuomazga, aktingi nepriklausomybės karo žygio dalyviai, kovose su visapusiškai galingesniu priešu, gindami savo tėvynę, ko-vojo kaip plūtai. Tai buvo savanoriai, vėliau įstatymu kūrėjais-savanoriais pavadinti, todėl, kad tik paskelbti atsi-

statančią nepriklausomą Lietuvą neužteko, tą paskelbimą reikėjo dar ir apginti... Kartų kartos minės, kaip mūsų savanoriai deklaruojo savo tėvynės laisvę gynė. Jie, kūrėjai-savanoriai, ir buvo tuo simboliniu kalaviju be kurio

SAVANORIAI Į PRIĖMIMO PUNKTĄ, KAI KURIE ATVYKO IR SU SAVO ARKLIAIS

Alf. N a k a s

APIE VYRĄ, NEKAPITULIAVUSĮ
RAGANIŠKAI VIDURNAKČIO ŠMĖKLAI

/ t e s i n y s /

".../ Teks kartą prisiminti, išsidėmėti ir suprasti, kaip tauta ilgą laikmetį turi gyventi ir su savo išelviais sugyventi, kada ji nėra laisva, kada ji vėl pateko į buvusias, gal žymiai pavojingesnes sąlygas, negu devyniolikto amžiaus. Ir kada vis labiau aiškėja, jog ir vėl ji negali naudotis ir kliautis kitokiais ginklais, kaip tik taisiais aštriaisiais ir nepagrįstais - savo dvasios menų, mokslo vertybių ugdymu. Vaisingam mūsų sustiprinimui ir atbūsenai paramai vis labiau bus reikalinga šalta, išmintinga, lanksti ir kintanti taktika. Kas vienam dešimtmetyje dera, gal nebederės sekančiame/.../.

Jums ir man ši kartą, be abejo, labiau rūpi išelviais pozicija. Mes daugelis nebe vargšai praeities išelviai anglių kasyklose, nei ant svyruojančios žemės benamiai pokariniai pabėgėliai. Nesunkiai šimtus tūkstančių sudedam bažnyčiom, milijonus parapijom, dar daugiau milijonų savo pačių pramogoms ar prabanginei aprangai. Argi nematyti, kad visa tai yra šimtertopai daugiau, negu trupinių likučiai kovaluž Lietuvos išlaisvinimui, nors tuo šūkiu ne vienas vis taip garbiai groja spaudoj ir iš tribūnų. .../ Pavyzdžiui, mūsų daug tvirtesnio dėmesio reikalingumas/ ir čia bus visai konkreti programa, tegu ir romantiška/ lietuviškai, nors vienintelei, kolegijai Amerikoje. Lietuvių mokslo ir meno institutui. Teatro sambūriam. Informacijos ir propagandos įstaigoms. Dailės, muzikos, literatūros,

mūsų istorijos ar įvairių kultūros studijų stambesniems veikalams paruošti ir išleisti. Pagaliau, pačiai spaudai pagerinti ir patiprinti. Visų tų vertybių vartojimą tinkamai paskleisti lietuvių visuomenėje, ypač priaugančioj kartoj, ir žymiai plačiau kitatautėse bei kitakalbėse plotmėse. Juk iš niekur kitur neištrykš mūsų galybė. Juk tik čia yra mūsų išlikimo pamatas, dvasinių pradmenų elementas, plėnas ir gal kai kada marmuras. Štai jums labai konkreti programa, ir planas ir receptas".

".../ Per pastarąjį dešimtmetį vis garsiau girdisi ypač Amerikoje, susikrįstaliuojanti dvejopų nuotaikų, šūkių ir situacijų, tartant svetimžodžiu, kaip ir poliarizacija. Tas būtų kaip ir skrydis į priešingus kraštutinius. Šiaurės poliuje - kovotojai už Lietuvos išlaisvinimą, o pietų poliuje - bendradarbiautojai su okupantu. Sakytum, lyg jau vidury mūsų visuomenės kaip ir nieko nebebūtų likę. O iš tikrųjų, kraštutiniuose sparnuose matom greičiau tiksliai piktokus rėksnius, priekabautojus ir demagogus. Jie labai garsiai šūkauja visur, bet jų, iš tikrųjų gana nedaug, ir jie nesudaro tautinės bendruomenės vieneto. Vidury kaip tik gausiausia tų ramų ar ramesnių tautiečių. Ogi tų abiejų polių donkichotiškos charakteristikos yra klaidingos, išpūstos ir kuonklaurai melagingos."

".../ Tiesa, maskolinio priešo jėgos ir grėsmė tarpu yra triuškinančiai didelės ir pavojingos. Tačiau

ir lietuvių tautinis, ir dvasinis, ir kultūrinis potencialas šiuo laikotarpiu irgi tebėra kiekybiškai gana gausus, kokybiškai nesilpnas, o patriotiškai gal vienas sąmoningiausių kuo ne visoj mums žinomoj lietuviškų genčių istorijoje. .../ Gi užsienio lietuviai taip pat dar tebeturi šiek tiek senojo kapitalo ir naujai augina gana gabių meno kūrėjų, ypač gausiai aukštų kvalifikacijų profesionalų, ir tiek mokslininkų įvairių šalių universitetuose, /ne tik Jungtinėje Valstybės ir Kanadoj/, kiek dar niekada nebūta mūsų išelviais praeity. .../ Bet, aišku, jei mes tik į tuščių ambicijų ir nuvytusių iliuzijų ir asmeninių neapykantų klastą susitrauksime, jei viską užmiršę apjaksim, jei mūsų visuomenė siekimų visumos nebesupras, o šviesuomenė nesugebės pozityviai stovėti naujų sąjūdžių ir modernių užmojų priešaky, nebepajėgs, arba galiausiai pasibodės šia kryptimi vadovauti mūsų tautinei bendruomenei, tai, kaip kartą rašė mano jaunystės bičiulis Jonas Aistis, jis sakė, kartoju, "mūsų kaulai valtos nelaisvėje". Štai kur glūdėtų mano tas tariamasis pesimizmas. Iš tikrųjų, tai joks pesimizmas, o tik pasiryžimas visuomet atvirom akim žvelgti į gyvenimo tikrovę - ir į saldžiąją, ir karčiąją. Bet aš dar niekada nekapitulavau raganiškai mūsų juodo vidurnakčio šmėklai. Ir beveik sukiūdikšku naivu mu tebetikiu, kad, pirmų pirmausia, kultūrinę kūryboją ir jos būrinčioj viziją dar kartą suoš mūsų galių versmė ir pakils laisvės verpetai ... Nes tai yra tyrčiausias mūsų stiprybės šaltinis ir vilties gaiva".

Paskutinė citata buvo ir paskutiniai Bronio Rallos paskaitos žodžiai, kuriuos, poporos sekundžių tylos, sekė audringi plojimai. Manau kad iš patelktų kelių ilgesnių

4

Iš:

Alfonsas Nyka-Nyltūnas

PRARADIMO SIMFONIJA

Varnų kranksėjime vėl skendi rudenio laukai prigęsė, nykūs, Keistos tamsos, kuri taip širdį spaudžia, kupini. Pavirtę rudenio dalim laukuose blaškosi sėjikai Ir sunkūs rudenio lašai, kaip akmenys, atsimuša many.

Tenai, pačiam gale laukų, ant mano kraujo žemės, stovi didelė beržų šeima Pasaulyje vienintelė man artima palikusi, Ant kalno, lyg būrys vienuolių geltonais apsiaustais apsigaubusių nuo saulės ir lietaus, Sušalęs paukštis girdi, kad laukai yra bekrastis klyksmas,

Kurį aš vėl šiandien po daugel metų, pajutau.

O buvo toks tamsus pavakarys vėjuotas. Šaltai geltoni medžiai virš galvos šakas išskleidę. Arba gilus vidudienis. Ugnis. Ir aš sulytas, purvinas šalta žemėtų akmenų... Bet žemė man tuomet sava aistra šio liūdesio pajust neleido- Ir man prisiminė dabar viena šaltai skaidri rudens diena, tartum taurė, prikritusi Laukų, namų, dangaus ir sodų lapų geltonų.

Kadals aš ten miegojau, tuščioje lauke, su vėjais susijungęs, vienišas Danguos bedugnėse; sapne šnibždėjo žemė: "Niekas tavęs man neatims!"

O grįžusi namo pradėjo šaukti sienos, Ir durys vesti iš namų naktin,

Ten kur tamsoj žiūrėjo alkani šviesos veldai ir metafizinėje nevilty paskendę akys, - Laukais sunykusių vaikų būrys su knygomis. Lyg su žibintais, bėgo nugalėti sutemų.

Bet jie, keliuonėje herojiškai kovoję su tamsa, apako Ir parvedė, ilgai leškojęs, ištikimas brolis skurdas į namus.

Bet aš pabėgau, tolimus laukus palikęs, Su lapkričiu ir jam po kojų gėstančia ugnim. Šiandien blaškausi, kaip netekęs rudenio laukų sėjikas, Nes nepabėgau iš savęs ir liūdesio, kurs gimė su manim.

Kažką man jau nebesuprantamai vėl kalba takas, Kurio aš su kitais iš kaimo bėgau per laukus, skandžius, Kuriuo mane lydėjo Tėvas, Motina ir Liūdesys, kaip šuo paskui mane laukais atsekęs, Atnešę man pabrąsinimo ir vilties žodžius.

Aklam akiraty parpuolęs žemėje medinis miestas, toks nublukes, tartum Motinos plaukai, toks artimas.

PAŽINKIME PRAEITĮ!

KAZE BRAZDŽIONYTĖ.

2. ŽEMĖS ŪKIO DARBAI IR JŲ PAPROČIAI

Kiekvienas ūkininkas atidžiai sekdamas medžių pumpurų išsiskleidimą, paukščių grįžimą iš šiltų kraštų ir tik tada pradėdavo pasėlius berti ir dirvą. Laikydavosi prietarų ir laikydavosi papročio, kad javų sėti negalima, jei ryte dar švytėjo mėnulis - tai javų neužaigimo ženklas. Sėti baigus, nevalia būdavo likučius grūdų naudoti, turėdavo išbarstyti po dirvos pakraščius - nykštukams ar paukščiams. Pradėjus sėti, ismeigdavo kuoluką ar padarydavo pakulį kuokštę ir užmaudavo kepurę, kad atėjęs kitas sėjėjas nepakartotų pirmojo užsėtą plotą. Prityręs sėjėjas 4 ha dirvos užsėdavo per tris dienas. Žinoma, būdavo sėjama iš sėcio ranka, Pažėrus tolyn grūdai birdavo 4 aršinių pločiu, - biržėms vadina mals Berniukas ar mergaitė tas biržes ženklindavo iki paskutinių grūdų nubyrėjimo. Kad žvirbliai ar kiti paukščiai sėklų nelestų, pirmą biržę sėdamas, sėjėjas su nieku nesikalbėdavo.

Įvairių augalų sėjos vykdavo su daugybe prietarų... ir gamtos reiškinių parodymais. Tuo vadovaudamiesi, jie tikėjo į pasėlius. Po visų atsėjimų, būdavo pertrauka iki kitų ūkio darbų.

Mėšlavežis - sudėtingas ir sunkus darbas. Laikydami esį ūkininkai papročio, vis kvietėsi talkon mėžėjus ir vežėjus su arkliais. Vežimai, kur mėšlas iš tvartų buvo sukrautas, turėjo būti specialūs, kad įvažiavus į tvarto vidų, lengvai mėžėjams iš visų pusių būtų prieinami. Vyrai sunkiai kabino, per žiemą primintų gyvulių mėšlą, o išvarę į lauką vežimą, jį paimdavo vežimų varovas, jam grąžindamas išmėtyto mėšlo vežimą. Mėšlo kratytojos be paliovos skubiai dirbo, nežiūrind kad vasarą ir labai karšta būdavo.

Mėšlavežio darbai gana nešvarūs, bet baigus išvežti, vakare prie šulinio, upėje ar ežerėlyje visi išsiprausdavo. Nors ir pavargę, bet piemenėliui sugrojus armonikėlę - tai dar smagial ir polkutę sušokdavo.

4 psi.

Artojai užardavo išvežtą mėšlą, kiek palaukus vėl tą lauką suardavo įlysvės ir baigdavo paruošti žemę rugių ir kviečių sėjai.

Šienapiūtės papročiai labai įvairūs. Ji prasidėdavo po Joninių ir tęsdavosi iki rugiapūtės - vidurvasario sausame ore.

Artinantis šienapiūtei, šeimnininkas viską paruošia; patikrina dalgius, jų tvirtumą, juos išplaka, nes asmenys turi būti aštrūs, kad siūlą ar net plauką perbraukus, - ji nuplautų. Asmenys papustomos, ilgai būna aštrios. Kiekvienas plovėjas dalgius prisitalkydavo, ypač dalgių rankėnėles, nes buvo svarbu, kad nereiktų per daug pasilenkus piauti-varyti pradalgę. Dalgių kotai turėdavo pagražinimų, meniškų išplauštimų.

Seniau, kai Lietuvos kaimai nebuvo išdalinti viensėdžiais, tai šienavimas būdavo toli nuo namų, drėgnesnėse vietose, prie upių ar ežerų. Šienpiūviai išsirengdavo, su šypsena ir dainom, darbuodavosi, - saulė nudegę, grįždavo...

Anksti rytą, švintant, plovėjai išsirikiuodavo šienpiūte. Atsėpusius dalgius plakdavo ir pustydavo, pustykles užsikisdavo už diržų ir taip per kelias šienpiūtės dienas. Jie ten miegodavo ir valgydavo. Vyrai su dalgiu, o merginos ir moterys grėblio kotais pradalgę išskirstydavo. Išdžiūvusį šieną kraudavo į kupetas ir veždavo į namus, daržines, o jei krovė į kūgius, tai šiuos uždengdavo ir jie pasilikdavo iki žiemos.

Šienapiūtės darbai irgi sunkūs, šieną reikėdavo plauti drėgnose vietose, jį reikėjo išvilkti aukštumas. Tačiau išėjus į vienkiemius, žmonės laukus apsėdavo dobilais, juos irgi plaudavo su talkom. Talkininkai dažnai miegodavo daržinėse ant naujai sukrauto šieno, kuris labai kvėpėdavo. Jaunimas traukdavo šienapiūtės dainas, ypač - kai baigdavo darbus. Vežamas šienas ar dobilai į daržines daug prakalto pareikaldavo. Iškraunant iš vežimų, o mergaitėms jį minant daržinėje. Kvėpėdavo kaimai ir atski-

ros ūkininkų daržinės šviežiu šienu.

Uogavimo ir grybavimo papročiai prasidėdavo po šienapiūtės, nes Lietuvoje uogos ir grybai atsiradavo liepos viduryje. Ūkininkams būdavo labai svarbu žiemai prisluogauti įvairių uogų. Tai jau daugiau moterų ir jaunimo būdavo darbai. Kai kurie uogas augino sodybose, bet didžiuma eidavo į tolimus miškus.

Ištisos eilės mergaičių ir moterų skubėdavo jau rytais į tolimas uogavimo vietas. Jos pasiėmusios krepšius, basos, dar saulutei netekėjus, rasdavosi prie miškų, o ten jau apsirengdavo ir apsiaudavo kojas, nes bijodavo žalčių ar kitų gyvačių. Rinko uogas ir grybus, kur tik miške žinodavo geriau auga. Pilni miškai krykštaujančių vaikų, jaunimo ir senesniųjų, kurie pavakariats vėl grįždavo į namus, linksmi, nešini pilnus krepšius uogų ir grybų.

Vasaros pogulis. Prie sveltatos papročių tenka priskirti ir vasaros darbų pogulius. Kai mėšlavežys, šienapiūtės ir kiti darbai, tai žmonės keldavosi su saulės tekejimu ir eidavo gulti saulei nusileidus, todėl dienos ilgis būdavo virš 18 valandų. Po pietų, kai saulė pačiame įkarštyje, darbininkai eidavo poilsio. Šeimnininkas vis sakėdavo: "Pietus pavalgę visi sugula pogulio". Tik viena šeimnininkė neguldavo pogulio, jį suplaidavo indus, nukraustydavo stalą, eidavo į tvartą pagirdyti veršlų; prižiūri darbininkus arklius, juos pagirdo, nes sugrįžus iš lauko darbų jie saugojami, kad negertų šalto vandens.

Vasarą, kad duonos visiems užtektų, turėjo rūpintis tik šeimnininkė, ypač kai jai rūpėdavo paruošti užkandžius dirbantiems laukuose. Jai tekdavo kamaroj ir girtas pasukti, kad miltų pakankamai būtų.

BUS DAUGIAU.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

BALTIC SAGA in 30 medals

30 YEARS OF EXILE for 250,000
Estonians, Latvians and Lithuanians
1944 - 1974

- Puiki, vertinga ir nekasdieniška dovana, kurią ilgai minės apdovanotasis.
- Mūsų istorija aukso, sidabro ir platinos medaliuose - THE BALTIC SAGA.
- tris pirmuosius jau galima gauti. Kiekvienas sveria 30 gr. ir yra 4cm. diametro.

Medaliai užplanuoti ir patvirtinti Kanados Baltų Federacijos, specialiai nukaldinti paminėti 250.000 estų, latvių ir lietuvių 30 metų egzistavimą. Jų skaičius apribotas 3000 ir visi sunumeruoti. Dabar leidžiama ir U.S. gyventojams juos įsigyti, sumokant maitę 20% už aukso ir platinos ir 10,5% už sidabro medalius.

Artejanat Kalėdoms, kodėl nenupirkti savo draugams ir giminėms gražią, vertingą ir visam laikui labai specialią dovaną?

THE BALTIC SAGA - MŪSŲ ISTORIJA SIDABRE, AUKSE IR PLATINOJE. Tik \$26,50 gryname sidabre; \$324,00 - aukse 22 karatų ir \$393 - platinoje. SKUBĖK UŽSAKYTI, kad gautum prieš Kalėdas! P.S. Atsimink, kad US piliečiams dabar leidžiama įsigyti ar dovanoms gauti ir auksinius medalius.

Užsakymo blankas

Siųskite čekius arba pašto perlaidas "BALTICIN" bendrovei šiuo adresu:

BALTICIN, 148 Duke Street, Hamilton, Ontario, Canada, L8P 1X7

PRASAU ATSIŪSTI:

The Baltic Saga 1. 2. 3. medalius - 99,9% sidabro \$26,50 kiekvienas \$
The Baltic Saga 1. 2. 3. medalius - 22 karatų aukso \$324,00 - \$
Ontario provincijos gyventojai pridėda 7% sales tax \$
Už Kanados ribų užsakymams pridėti \$1,00 - už persiuntimą \$

Pridedamas čekis/M.O. \$

US pinigai priimami lygiavertiai Kanados pinigams

NAME ADDRESS
CITY State/Prov.
POSTAL CODE

Paminklų apsauga

(IŠ DABARTINĖS LIETUVOS SPAUDOS)

Tarybų Lietuvoje paminklų šeima sudarai skirstomi į dvi pagrindinio keturių rūšių objektai - nes šeimas, būtent: gamtos archeologijos, istorijos, ar - ir kultūros. Papasakosime chitektūros ir dailės. Dabar apie pastaruosius. Taigi kul-tokių paminklų saugoma

daugiau 10 tūkstančių. Tai - nacionalinės kultūros pasididžiavimas.

Tarybų Lietuvos Aukščiausioji Taryba 1967 metais priėmė Kultūros paminklų apsaugos įstatymą. Juo nustatyta, kad respublikoje paminklų apsauga rūpinasi Kultūros ministerija, o miestuose ir rajonuose - Deputatų tarybų vykdomieji komitetai. Gi apylinkėse ir gyvenvietėse jais rūpinasi vietos valdžia. Tai gerai apgalvota kultūros paminklų apsaugos sistema. Dabar kasmet kultūros paminklų apsaugos reikalams iš respublikos biudžeto skiriama apie ketvertas milijonų rublių. Yra įsteigtas Kultūros paminklų konservavimo institutas, sudaryta stipri restauravimo valdyba su specialiomis dirbtuvėmis Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje, miestuose yra valstybinės inspekcijos. Todėl kultūros paminklus, kurie buvo šimtmečiais nerestauruoti, apieisti ir nyko, dabar įmta nuosekliai moksliskai tyrinėti, konservuoti, restauruoti.

Kultūros paminklų apsaugoje valstybei didelę paramą teikia visuomenė. Aktyviausi jos atstovai, susibūrę į Lietuvos kraštotyrininkų draugiją, savo laisvalaikio dalį skiria paminklų apsaugai. Kraštotyrininkai - tai moksleiviai ir mokytojai, studentai ir dėstytojai, darbininkai ir kolūkiečiai, kultūros ir mokslo darbuotojai.

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.

2224 DUNDAS STREET W.,
TORONTO, ONTARIO

Visais kelių reikalais
betkur pasaulyje skambinti

tel. 533-3531

M6R 1X6

Trakų pilis atstatymo metu.

Jie savanoriškai globoja artimiausius kultūros paminklus.

Kas 2-3 metus skelbiamos visuomeninės kultūros paminklų apžiūros. Jos skatina imonių, ūkių, įstaigų ir mokyklų kraštotyrininkus bei jų miestų ir rajonų organizacijas kuo geriau pasirūpinti savo paminklais: tikslina žinomų paminklų įskaitą, išaiškina naujus saugotinus objektus, rūpinasi paženklininti juos specialiomis lentomis, vykdo platų gyventojų informavimo ir švietimo darbą, siekdami, kad visuomenė gerai žinotų savo kultūros lobyną, mylėtų ir saugotų jį.

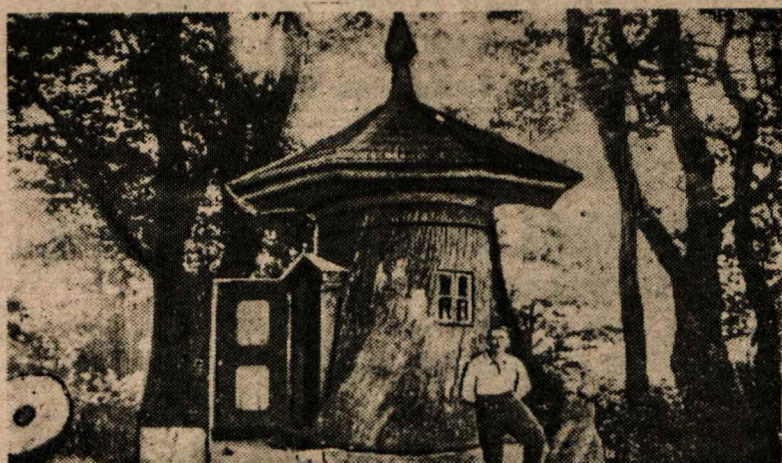
Tokių apžiūrų rezultatai susumuojami respublikinėse parodose.

Dabar keliasdešimt tūkstančių Lietuvos kraštotyrininkų įsijungė į naują paminklų apsaugos apžiūros etapą, kuris truks iki 1975 metų pabaigos. Gana aktyviai darbuojasi kraštotyrininkų sudarytas Paminklų apsaugos fondas. Per šešetą metų fondo entuziastai, remiant visuomenę, sukaupe per 160 tūkstančių rublių. Jų dėka įrengti gražūs ir patvarūs apsauginiai gubtai unikaliai paminklui - pirmajam Lietuvos muziejui, D. Poškos Baubliams Bijotuose. Fondo iniciatyva parengtas projektas Vilniaus pilių kalno šlaitų sutvirtinimui. Kasmet dešimtys tūkstančių rublių skiriama liaudies architektūros moksliniam fiksavimui. O šiais metais bus užbaigti buvusios Dimitravo priverčiamojo darbo stovyklos konservavimo darbai.

Kraštotyrininkai daug darbo, padėdami valstybei, išsaugoti ateities kartoms mūsų kultūros vertybes, skatinę visuomenės narius užgauti paminklų, prižiūrėti juos ir domėtis paminkluose įprasminu heroizmu ir liaudies genijumi.

K. Račkauskas

Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos pirmininko pavaduotojas

GARSUSIS D. POŠKOS "BAUBLYS" - pirmasis Lietuvos muziejus, įsteigtas 1812 metais skaudvilės apyl. Bijotų kaime.

montreal

• Augustino ir Stasės Ališauskų 25 m. vedybinė sukaktis buvo paminėta spalio 26 d. gražiamo būrelyje artimųjų pas M. B. Makauskus.

• Kapt. L. A. Baršauskas, iš-

buvęs apie 3 mėn. Toronte karinio mokslo pagilinto kursuose, sugrįžo į Montrealį.

• Ona Voroninkaitienė, pristimdama tragišką savo vyro mirtį, per Vėlines lankėsi Toronto lietuvių kapinėse, kuriose jis palaidotas.

KALĖDINIAI DOVANŲ SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Prieš sudarydami dovanų siuntinius savo giminėms Lietuvoje, nepamirškime pasiųsti žemiau išvardintų prekių, kurios yra ten ypač naudingos ir pageidaujamos.

Stora "crimplene" medžiaga su ornamentais; tinka moterų eilutėms arba suknelėms; 1 jarda	\$ 6.00
Lygi "crimplene" medžiaga suknelėms, 1 jarda	\$ 5.40
"Crimplene" medžiaga su blizgučiais, 1 jarda	\$ 7.80
(Crimplene medžiagos galima siųsti iki 8 j. viename siuntinyje)	
Geraiusia vyriškai eilutei angliška medžiaga, 3/4 jardo	\$50.00
Labai gera eilutei angliška medžiaga, 3/4 jardo	\$43.00
Moterų apsiaustams medžiaga, stora, vilnonė, 3 jardai	\$30.00
Minko kailis moteriškam apsiaustui	\$50.00
Nailono kailis moteriškam apsiaustui, 3 jardai	\$36.00
Vyriški arba moteriški užsegami megztukai (cardigans)	\$18.50
Vyriški nailono marškiniai	\$ 9.50
Sulankstomi lietsargiai, labai geri	\$ 8.00
Vilnonės gėlėtos skarelės arba "Cashmilon" skarelės su blizgučiais	\$ 7.20

Prilime užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų ir kt. Persiunčiame pinigų tokiom prekę, kurių iš čia negalima pasiųsti. Taip pat siūlome pasiųsti arba įsigyti savo naujūmų "Olimpia" rašomąsias mašinėles su lietuvišku šriftu. Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

BALTIC STORES LTD. (Z. Juras)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

Tel. 01-739-8734 arba 01-460-2592

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas. Reikalaukite mūsų kainoraščio, nurodykite savo pageidavimus.

Pharmacie BRONX PARK Pharmacy

LEO RATNER, B.P.H. L. PH.

NIKO NEKAINUOJANTIS IR GREITAS
PRISTATYMAS

VEIKIANTI PAŠTO ĮSTAIGA

7576 CENTRALE - LASALLE - 365-0770

Jony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKSTYNOŠ

SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAIS

ĮVAIRIOS PROGOS

TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.

601 St. Jean Road.

Tel. 695-3823

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kita
- Montrealio žiams lengvai pasiekiamą greitkelio Nr. 40 arba Nr. 20.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street

LaSalle, Que.

TEL:

366-0500, 366-4203

• Taisymas ir dažymas automobilių

• Pardavimas ir taisymas Chaparral

firmos snowmobile ir Moto firmos

snowblower ir taip pat motorinės

valtyės. Sav. G. Desrochers

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

LAURENT DAIGNEAULT

Esso

PARDAVIMAS:

Chrysler • Monaco • Charger • Dodge • Dart

Sport • Swinger • Special • Sedan • Trucks

7635 Boul. Lasalle, LaSalle, P.Q.

Mechanizuotas ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės (Body) taisymas ir dažymas naujame garaže ir moderniomis priemonėmis. Kreipkitės - De LaVerendrye, prie Lapierre vandens kanalo. Tel. 365-3364.

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LASALLE

TEL. 366-7281

• Atliekami mechaniniai darbai

• Išorės taisymas ir dažymas

• Dunlop padangos ir baterijos

Pardavimas gazolino ir alyvos - lietuviškas nuolaidas.

Savininkai: V. Sužinskas 369-0571 ir J. Zavys 365-3252

Nepriklausomos Lietuvos AKCIJŲ VAJUS

AKCIJŲ ĮSIGIJIMO TĄSA:
172. Balsys Leopoldas iš Toronto atsiliepdamas į NL vajų, nupirko 5-las akcijas. Jis yra kvalifikuotas laivų statybos inžinierius. Aukštąją technikos mokyklą baigė Berlyne ir ten kelis metus dirbo mokslinių tyrimų asistentu. Atvykęs į Kanadą gyveno Montrealyje, Vickers laivų kompanijoje ėjo atsakingas pareigas.

Gyvendamas Montrealyje, buvo aktyvus lietuvių veikloje. Kelis metus išbuvo KLB Montrealio seimelio pirmininku ir Jūrų Skautų vadu.

Persikėlęs gyventi į Toronto, ten irgi įsijungė į lietuviškąją veiklą. Suprasdamas geriau, negu daugelis užleisčių veiklos barų svarbą aktyviai jais rūpinasi. Pav.,

praeltą savaitę LŽS-gos Toronto skyriaus susirinkime skaitė anglų kalba svarbią paskaitą, atremdamas prieštarius, apie tariamą lietuviškų SS legiono dalinių egzistavimą vokiečių okupacijos metu Lietuvoje.

173. Dilys Juozas iš St. Catharines nupirko 2 akcijas. Prieš kelias laidas rašyta, kad jo šeima jau turinti 12 akcijų.

Tad, dėkodami akcijas pirkusiems, laukiame atsiliepimų daugiau.

Numatytam 20.000 dol. akcijų vajui, su dabar skelbiamais įsigijimais sukel - ta \$ 6,400-

J.V. Stankaitis, NL Spaudos B-vės Ugdymo Reikalams narys.

• NL spaudos balius įvyks 1975 metais vasario mėn. 8 d., šeštadienį prieš užgavėnes, Šv. Kazimiero parapijos salėje. Prašome visus lietuvius tai dienai rezervuoti laiką ir jokių parengimų nedaryti. NL.

• Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas ruošiamas lapkričio 24 d., sekmadienį po pamaldų, Aušros Vartų parapijos salėje. Rengėjai - savanoriai - kūrėjai, ramovėnai ir šauliai kviečia skaityti dalyvauti.

PRALAIŠKITE SU MUMIS DAINŲ VAKARĄ

Lapkričio 30 d. šeštadienį, 8:30 v. v. Erdviose "Polyvalente Pierre Du Puy" gimnazijos patalpose, 2000 Parthenais, Delormier ir Ontario gatvių kampas, du chorai duos dainų vakarą.

Prancūzų choras "Les Estriens", vad. Claude Aubin C.S.C. ir Aušros Vartų choras, vad. Mme Madeleine Roch.

Prancūzų choras išpildys dainas savo kalboje, o mes savo. Kartu dainuos "Kur giria žaliuoja" ir "Viens chanter avec nous".

Pirmą kartą mėginame kultūrinius maistus ir vilamės, kad tai nebus paskutiniai. Čia bendravimo barai platus ir iki šiolei ta kryptim buvo mažai dirbama.

Po koncerto kavutė ir publikos su choristais susipažinimas. Įėjimas laisvas! Šį koncertą organizuoja Montrealio miesto valdžia, finansuoja Federalinė valdžia.

Maloniai kviečiame visus kuo gausiausiai atsilankyti ir paremti mus moraliai.

Pakvietimai gaunami pas Aušros Vartų parapijos choristus. A.K.

GRAŽUS VAKARAS

A.V. PARAPIJOS IR PRANCŪZŲ "LES ESTRIANS"
JUNGTINIS CHORAS RUOŠIA

KONCERTA,

KURIS ĮVYKS lapkričio 30 d., ŠEŠTADIENĮ 8 val. 30 min. vak.

POLYVALENTE PIERRE - DU PUY SALEJE,
2000 Parthenais Street (kampas Delormier ir Ontario)

RUOŠĖJAS: LE CONSEIL DU CIVISME
DE MONTREAL.

DIRIGUOJA: Mme M. ROCH IR
CLAUDE AUBIN, C.S.C.

Į Ė J I M A S L A I S V A S I

AUŠROS VARTŲ CHORO OKTETAS SU DIRIGENTE muz.

M. Roch. Iš kairės: A. Gudas, G. Bulota, A. Rusinas, A. Urbonas, J. Jankus, H. Celičius, V. Kačergius ir P. Žukauskas.

• Staiga mirė Pranas Kumza. Laidotuvės 16 lapkr., 10 val. r. iš Aušros Vartų bažnyčios.

FUR COATS

Siuvame ir remeliuojame kailinius, kepure, stoles ir kitus kailių išdirbinius. Kainų teiraukitės Fabrike, tel. 845-2912 Montreal, P.Q.

INFLIACIJA ???

SUMAŽINK 50% MAISTO
IŠLAIDAS
DABAR!

Metodas yra patvirtintas Valdžios ir Vartotojų. Tūkstančiai naudoja dabar šį logišką ir neekstremistą metodą Šiaurės Amerikoje ir gelbstisi nuo infliacijos.

Jūs galite išgyti metodą ir informacijas (kuris skaičius ribotas) prisijusdami vardą ar pavardę, adresą ir \$ 1.00 šiuo adresu:

Fiat Lux Institute
1255 University Street
Suite 309, Montreal, Que.

PHARMACIE Gagnon

ROBERT GENDRON LPH. PROP.

7626 CENTRALE LASALLE

366-9742

ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO

VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

DR. V. GIRIUNIENE

Dantų gydytoja

5330 L'ASSOMPTION BLVD.
MONTREAL
TEL. 255-3535

Dantų gydytoja

DR. A. O. JAUGELIENE

1410 Guy St. pirmas aukštas,
11-12 kambarys
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Maliska

Dantų gydytojas

1440 rue Ste-Catherine Ouest
Suite 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528

ADVOKATAS RJ. Isganaitis B.A., B.C.L.

Insurance Exchange Building
276 St. James Street West,
Suite 525, Montreal, P.Q.
Tel: 842-1126, namų 678-3660

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., E.R.C.S.(C)

Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-4024
Suite 215, Montreal 109, Que.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.
Tel. 871-1430

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064

MOKAME

PILNA DAIKTU VERTĖ -
JŲ PIRKIMO KAINA

MOKAME

IR DAUGIAU

IR DAUGIAU, JEIGU DAIKTAI KAINUOTŲ
DAUGIAU DABARTINĖMIS KAINOMIS.

NEATSKAITOMA UŽ AMORTIZACIJĄ!
TAI RETA NAUJIENA DRAUDIMO SRITYJE.

APSIDRAUSKITE

ROYAL INSURANCE GROUP - NAUJA SPECIALIA
NAMU SAVININKO, AR NUOMININKO APDRAUDOS
FORMA.

ADAMONIS Insurance Agency Inc.

VISŲ RŪŠIŲ APDRAUDA!

Tel. 722-3545

GALVOJATE PIRKTI AR PARDUOTI?
NAMAI - APARTMENTAI - ŽEMĖ - PASKOLOS

D.N. BALT - BALTRUKONIS
Sylka Realities Inc.
445 Jean Talon West, Suite 305,
Tel: 273-3442, 273-9181, 737-0844.
Montreal, Que.

Foto E.M.L.S.
Sistema.

PIRKTI AR PARDUOTI
NEKILNOJAMĄ TURĄ PADĖS JUMS
V. PĖTERAITIS

353-9960 / Namų - 721-0614
UNITED TRUST REALTIES,
7995 Blvd. Les Galeries. D'Anjou, P.Q.

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių,
atsakomybės, gyvybės draudimas

MONTREAL WEST AUTOMOBILE

Pontiac ★ Buick ★ Astro

- NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ!
- NESITIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI!
- MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI, IR SU IŠIMTIMI JUMS, PASITARNAUS!
- UŽEIKITE ĮSITIKINKITE PASINAUDOKITE!

LEONAS GURECKAS
Sales Manager
(Lietuvio atstovas)

PASIKALBĖKITE SU
Managieriu
LEO GUREKAS

mw montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH 489-5391
(At the end of Sherbrooke Street West)

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8,

Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:

Einamasis s-tas 6.0%
Taupomasis s-tas 8.75%
Term. ind. 1 m. 10.0%
Trumpalaikiai indėliai
Ivairuojančiomis palūkanomis.

DUODA PASKOLAS:

Asmeninės 11.5%
Nekiln. turto 11.0%
Čekių kredito 12.0%
Investicines nuo 11.5%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

Kooperatyvinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda.
Kreipitis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League,
17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.